

Ankestyrelsens brev til Aarhus Kommune om borgeres betaling for private ture i botilbud

Dato: 03-07-2017

Ankestyrelsen

7998 Statsservice

Henvendelser vedrørende kommuners og regioners opkrævning af betaling fra borgere i botilbud for private ture i busser tilhørende botilbudet

Statsforvaltningen har modtaget en række henvendelser fra kommuner og borgere vedrørende kommuners og en regions opkrævning af betaling for privat befordring for beboere i botilbud.

Sagsnummer.: 2014 - 176977

SAGSBEHANDLER:

Susanne Hansgaard

Tilsynet med kommunerne varetages fra 1. april 2017 af Ankestyrelsen, jf. kommunestyrelseslovens § 47, stk. 1.

Telefon: 3341 1200

EAN-Nr. 5798000354821

skriv til os via ast@ast.dk

www.ast.dk

Henvendelserne vedrører spørgsmålet om, hvilken betaling der skal opkræves for befordringen, og spørgsmålet om tilbagebetaling af beløb, der menes opkrævet i strid med lovgivningen.

Ankestyrelsen beklager den sene besvarelse, som skyldes, at vi har haft og fortsat har et stort antal sager til behandling.

Resumé

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i et folketings svar oplyst, at det på baggrund af udtalelser fra Børne- og Socialministeriet og Transport-, Bygnings- og Boligministeriet – gengivet i nedenstående svar af 26. april 2017 til Folketingets Transportudvalg – kan lægges til grund, at Børne- og Socialministeriet nu finder,

at et botilbud vederlagsfrit kan stille transport til rådighed til beboernes private aktiviteter,

at det ikke er lovligt at opkræve særskilt betaling for en sådan transport, og

at Transportministeriet i lyset heraf finder, at der er tale om ikke-erhvervs mæssig personbefordring, som ikke kræver tilladelse.

På baggrund heraf er det Ankestyrelsens opfattelse, at kommuner og

regioner ikke lovligt kan opkræve særskilt betaling af beboere i botilbud for private ture i busser tilhørende botilbudet.

Ankestyrelsen har bedt de kommuner og den region, som ifølge sagens oplysninger har opkrævet betaling for private ture, om inden for en måned at oplyse, hvad Ankestyrelsens udtalelse giver de pågældende myndigheder anledning til.

Ankestyrelsen finder ikke grundlag for at rejse en tilsynssag vedrørende spørgsmålet om tilbagebetaling af ulovligt opkrævede beløb henset til,

at det på baggrund af udtalelser fra Socialministeriet i 2003 og 2006 hidtil har været antaget, at botilbud kunne anvende deres busser til beboeres private aktiviteter mod betaling af direkte og indirekte omkostninger,

at Børne- og Socialministeriet nu – i modsætning til tidligere – finder, at det ikke er lovligt at opkræve særskilt betaling for en sådan transport, og

at det er Børne- og Socialministeriets vurdering, at der ikke har været tale om en klar ulovlighed fra kommunernes side, da retstilstanden på baggrund af tidligere udtalelser fra Socialministeriet har været uklar.

Sagens baggrund

Spørgsmålet om betaling for befordring for private ture i busser tilhørende botilbud udspringer af en udtalelse af 7. november 2003 fra Socialministeriet, en udtalelse af 4. december 2003 fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet og transportministerens svar af 12. juni 2014 på spørgsmål 756 (alm. del) til Folketingets Transportudvalg.

Udtalelserne fra 2003 har dannet grundlag for den opfattelse, at der skulle opkræves et beløb for private ture svarende til de direkte og indirekte omkostninger ved ekstra kørselsydelser, dvs. ydelser, der ikke var omfattet af botilbudet.

Transportministeren tilkendegav imidlertid i sit svar den 12. juni 2014 til Folketingets Transportudvalg blandt andet, at det er et krav til den her omhandlede såkaldte tilladelsesfri buskørsel, at der ikke tages betaling for befordringen ud over godtgørelse af udgifter forbundet med kørslen som for eksempel udgifter til benzin og olie.

På baggrund heraf modtog Statsforvaltningen (nu Ankestyrelsen) en række henvendelser vedrørende spørgsmålet om, hvilken betaling der skal opkræves for befordringen, og spørgsmålet om tilbagebetaling af beløb, der menes opkrævet i strid med lovgivningen.

Statsforvaltningen (nu Ankestyrelsen) anmodede den 5. oktober 2016 det daværende Social- og Indenrigsministerium om en udtalelse i sagen.

Som svar på anmodningen har Økonomi- og Indenrigsministeriet den 27. april 2017 sendt Ankestyrelsen kopi af økonomi- og indenrigsministerens svar af 26. april 2017 på Folketingets Transportudvalgs spørgsmål TRU 239 (alm. del).

Økonomi- og indenrigsministeren har den 26. april 2017 afgivet følgende svar:

"Jeg kan i anledning af spørgsmålet oplyse, at det på baggrund af udtalelser, som Socialministeriet afgav i 2003 og 2006 hidtil har været antaget, at botilbud med hjemmel i serviceloven kunne anvende busser, som botilbud stiller til rådighed for beboerne i botilbud til lovbestemte aktiviteter, også til beboernes private aktiviteter mod betaling af

direkte og indirekte omkostninger. I transportministerens svar af 12. juni 2014 på TRU 756 (alm. del) er det blandt andet anført, at det er i strid med busloven at opkræve betaling uden tilladelse til erhvervsmæssig personbefordring efter busloven. Statsforvaltningen (nu Ankestyrelsen) har på den baggrund modtaget en række henvendelser fra borgere, kommuner og en region om betalingsspørgsmålet, herunder om tilbagebetaling af opkrævede beløb. Statsforvaltningen (nu Ankestyrelsen) har i brev af 5. oktober 2016 anmodet det daværende Social- og Indenrigsministerium om en udtalelse om problemstillingen, herunder om hvorvidt der er tale om en ulovlighed af en sådan klarhed, at det giver grundlag for anvendelse af sanktioner efter den kommunale styrelseslov.

Jeg kan videre oplyse, at en redegørelse for den i spørgsmålet nævnte problematik beror på lovgivning under Børne- og Socialministeriet samt lovgivning under Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i den anledning indhentet udtalelser fra Børne- og Socialministeriet og Transport-, Bygnings- og Boligministeriet med henblik på en afklaring af problemstillingen.

Børne- og Socialministeriet har anført bl.a. følgende i sin udtalelse:

"Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at serviceloven ikke udtrykkeligt regulerer botilbuds adgang til at lade buskørsel til beboernes private aktiviteter indgå i botilbuddets virksomhed. Det er dog ministeriets opfattelse, at serviceloven giver mulighed for, at det enkelte tilbud som led i deres almindelige virksomhed tilbyder transport af beboerne til aktiviteter uden for botilbuddet som f.eks. ferie, hjemmebesøg og indkøb. Transporten til private aktiviteter bliver i givet fald et led i det konkrete tilbuds ydelse til beboerne.

Serviceloven giver mulighed for, at der kan opkræves betaling hos borgerne for ydelser efter loven. Det forudsætter dog, at der er fastsat specifikke regler om dette. Da der ikke er fastsat særlige regler om opkrævning hos et botilbuds beboere for transport til private aktiviteter, kan tilbuddet ikke opkræve særskilt betaling for kørslen.

Omkostningerne til transporten skal derfor afholdes sammen med botilbuddets øvrige omkostninger. Det vil sige, at omkostningerne indgår i beregningen af den takst, botilbuddet opkræver hos beboernes handlekommune.

På baggrund af udtalelser fra Socialministeriet i henholdsvis 2003 og 2006, har denne retstilstand været uklar, hvorfor nogle kommuner har opkrævet betaling fra beboerne for kørslen. Med henvisning til den uklare retstilstand vurderer Børne- og Socialministeriet, at der i disse tilfælde ikke har været tale om en klar ulovlighed fra kommunernes side."

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet har anført bl.a. følgende i sin udtalelse:

"Transport-, Bygnings- og Boligministeriet kan oplyse, at i de tilfælde hvor fx et bosted som led i dets almindelige virksomhed tilbyder transport af beboere til aktiviteter uden for bostedet, vil der både i henhold til busloven (motorkøretøj indrettet til befordring af flere end 9 personer inkl. føreren) og lov om taxikørsel (motorkøretøjer indrettet til befordring af højst 9 personer inkl. føreren) være tale om ikke-erhvervsmæssig personbefordring, som ikke kræver tilladelse. Det skyldes, at der ikke opkræves vederlag for den omtalte kørsel. Såfremt der blev opkrævet vederlag, ville der i henhold til de to nævnte love, være tale om erhvervsmæssig personbefordring, som kræver tilladelse."

Økonomi- og Indenrigsministeriet finder, at det på baggrund af ovenstående udtalelser kan lægges til grund, at Børne- og Socialministeriet nu - i modsætning til tidligere - finder, at et botilbud vederlagsfrit kan stille transport til rådighed til beboernes private aktiviteter, at det ikke er lovligt at opkræve særskilt betaling for en sådan transport, og at Transportministeriet i lyset heraf finder, at der er tale om ikke-erhvervsmæssig personbefordring, som ikke kræver tilladelse.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har sendt kopi af dette svar til Ankestyrelsen, som svar på Statsforvaltningens anmodning om en udtalelse om problemstillingen, herunder spørgsmålet om, hvorvidt der har været tale om en klar ulovlighed.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har endvidere sendt kopi af svaret til Børne- og Socialministeriet samt Transport-, Bygnings- og Boligministeriet."

Ankestyrelsens kompetence

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne og regionerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, jf. kommunestyrelseslovens § 48, stk. 1.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser, jf. kommunestyrelseslovens § 50.

Ankestyrelsens udtalelse

Ifølge § 173 i serviceloven (nugældende lovebekendtgørelse nr. 369 af 18. april 2017 om social service) afholder kommunen endeligt udgifterne efter loven.

Ifølge § 174, stk. 1, i serviceloven fastsætter den kommunale, regionale eller private leverandør som udgangspunkt vejledende takster for ydelser og tilbud efter serviceloven. Taksterne fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet.

Ifølge § 1, stk. 1, 1. pkt., i busloven (nugældende lovebekendtgørelse nr. 1050 af 12. november 2012 om buskørsel) kræves der for nærmere angivne køretøjer tilladelse til erhvervsmæssig personbefordring.

Ifølge buslovens § 1, stk. 3, litra 2, forstås ved erhvervsmæssig personbefordring kørsel med de i stk. 1 nævnte køretøjer, som udføres mod vederlag.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i et folketings svar oplyst, at det på baggrund af udtalelser fra Børne- og Socialministeriet og Transportministeriet – gengivet i ovenstående svar af 26. april 2017 til Folketingets Transportudvalg – kan lægges til grund, at Børne- og Socialministeriet nu finder,

at et botilbud vederlagsfrit kan stille transport til rådighed til beboernes private aktiviteter,

at det ikke er lovligt at opkræve særskilt betaling for en sådan transport, og

at Transportministeriet i lyset heraf finder, at der er tale om ikke-erhvervsmæssig personbefordring, som ikke kræver tilladelse.

På baggrund heraf er det Ankestyrelsens opfattelse, at kommuner og regioner ikke lovligt kan opkræve særskilt betaling af beboere i botilbud for private ture i busser tilhørende botilbudet.

Ankestyrelsen har bedt de kommuner og den region, som ifølge sagens oplysninger har opkrævet betaling for private ture, om inden for en måned at oplyse, hvad Ankestyrelsens udtalelse giver de pågældende myndigheder anledning til.

Ankestyrelsen har noteret sig Børne- og Socialministeriets tilkendegivelse af, at omkostningerne ved transporten skal afholdes sammen med botilbudets øvrige omkostninger, således at de indgår i beregningen af den takst, som botilbudet opkræver hos beboernes handlekommune.

Ankestyrelsen har tillige noteret sig, at det ifølge økonomi- og indenrigsministerens svar på spørgsmål nr. 239 til Folketingets Transportudvalg på baggrund af udtalelser, som Socialministeriet afgav i 2003 og 2006, hidtil har været antaget, at botilbud med hjemmel i serviceloven kunne anvende busser til beboeres private aktiviteter mod betaling af direkte og indirekte omkostninger.

Ankestyrelsen finder ikke grundlag for at rejse en tilsynssag vedrørende spørgsmålet om tilbagebetaling af ulovligt opkrævede beløb henset til,

at det på baggrund af udtalelser fra Socialministeriet i 2003 og 2006 hidtil har været antaget, at botilbud kunne anvende deres busser til beboeres private aktiviteter mod betaling af direkte og indirekte omkostninger,

at Børne- og Socialministeriet nu – i modsætning til tidligere – finder, at det ikke er lovligt at opkræve særskilt betaling for en sådan transport, og

at det er Børne- og Socialministeriets vurdering, at der ikke har været tale om en klar ulovlighed fra kommunernes side, da retstilstanden på baggrund af de tidligere udtalelser fra Socialministeriet har været uklar.

Ankestyrelsen har også sendt dette brev til Assens Kommune, Odsherred Kommune, Horsens Kommune, Region Syddanmark, KL, AA, BB og CC.

Udtalelsen vil blive offentliggjort på www.ast.dk i anonymiseret form.

Venlig hilsen

Susanne Hansgaard